

Digitální domácnost je zde

Řídicí systémy pro domácí použití

JAROSLAV KASAL

Patříte mezi příznivce literatury nebo filmů se science fiction tematikou? Pak jste jistě mnohokrát četli nebo viděli smělé vize o budoucnosti, kdy lidé žijí v jemné harmonii se supermoderní technikou a veškeré technické vymoženosti budoucnosti jsou řízeny zcela jednoduše s využitím skladného komunikačního zařízení.

Většinou ho obyvatelé budoucnosti nosí stá-
le u sebe, například na ruce místo hodinek
nebo na krku jako přívěšek či jednoduše v kapse.
Jindy je univerzální ovladač navržen v podobě
estetického doplňku futuristického interiéru.
Umístěn je například na pracovním stole, zapuštěn
do stěny místnosti nebo je volně přenosný a
hrdina či padouch příběhu jej využije k demon-
straci nových speciálních efektů, které fil-
moví umělci zvládnou vytvořit, či poslouží ales-
poň ke zvratu ve strhujících událostech.

Ptáte se, proč vás seznamujeme s notoricky
známými prvky science fiction žánru? Odpověď je
snadná, právě přečtené řádky totiž do vědeckofantastické
literatury již tak úplně nepatří. Domy protkané
elektronickými systémy a vybavené centrálním
řízením jsou dnes již zcela funkční realitou.
Mezi společnostmi, které stojí za pokrokem v oblas-
ti řídicích systémů, patří více firem. Zmíňme ales-
poň ty známější, s jejichž produkty se lze na čes-
kém trhu v praxi setkat. Patří mezi ně značky AMX,
Crestron a Lutron, na českém trhu jejich produkty
nabízí společnost MultiMedia Group (MMG).

Řídicí systémy

Pokud se chceme rozepisovat o řídicích systé-
mech, je nutné si ujasnit, co se tímto označením
přesně myslí. V naší souvislosti se jedná o pro-
myslené elektronické připojení převážně elektro-
nického vybavení k centrální jednotce, s níž je mož-
né komunikovat, zadávat povely pro dílčí zařízení
a samozřejmě i zjišťovat jejich stav. Řídicí jed-
notky dřívějších generací

nebyly příliš inteligentní a bylo jim nutné zadávat
pouze primitivní pokyny. Rovněž odezvy a ostatně
celá komunikace s jednotkou nebyla dostačující.
V současné době je situace jiná. Systémy mohou
výrazně pomoci zprostředkováním snadné komu-
nikace mezi lidmi a dalšími elektronickými pro-
dukty.

Problémy s překotným vývojem svědčí o tom,
že elektronika zvládne mnohé a vývojáři se snaží
do svých elektronických přístrojů vtěsnat co nej-
více služeb. Mnoho z nich uživatelé v životě ne-
využijí. Proč? Jednoduše proto, že není triviální se
v mnoha rozličných menu orientovat a zapamato-
vat si postup pro vyvolání byť i užitečné funkce,
kterou ovšem uživatel použije pouze jednou za mē-
síc či méně často.

Nespornou výhodou moderních řídicích systé-
mů je schopnost ovládat veškeré domácí jednot-
ky od videorekordéru přes žaluzie, vytápění bytu,
osvětlení v jednotlivých místnostech, telefonu, in-
ternetu až po televizor, věž, rádio, DVD přehrávač,
počítač, dveře od garáže, tepotu v sauně atd. –
a to s využitím jediného univerzálního ovladače.

Fikce a realita

Pokud se na dnešní řídicí systémy podíváme po-
drobněji, zjistíme, že veškeré služby, které jsme
v úvodu zmínili v souvislosti s fikcí, jsou pravdivé
a tudíž i v praxi funkční. Stačí pouze přiblížit kon-
krétní podobu systémů.

S inteligentní a programovatelnou jednotkou
lze komunikovat mnoha způsoby, dokonce i po-
mocí mobilního telefonu přes SMS zprávy. V do-
mácím nebo firemním prostředí však zřejmě
upřednostníte elegantní ovladač v podobě malé
dotekové obrazovky. Například model AMX NXT-
CV17 je vybaven širokoúhlým barevným disple-
jem (16,7 milionu barev) s rozlišením 1 280 × 768
bodů. Kromě grafických menu dokáže pracovat
s videosignály typu PAL i NTSC (například obraz
z kamerového systému), obsahuje reproduktory,
256 MB paměti (kterou lze samozřejmě rozšířit)

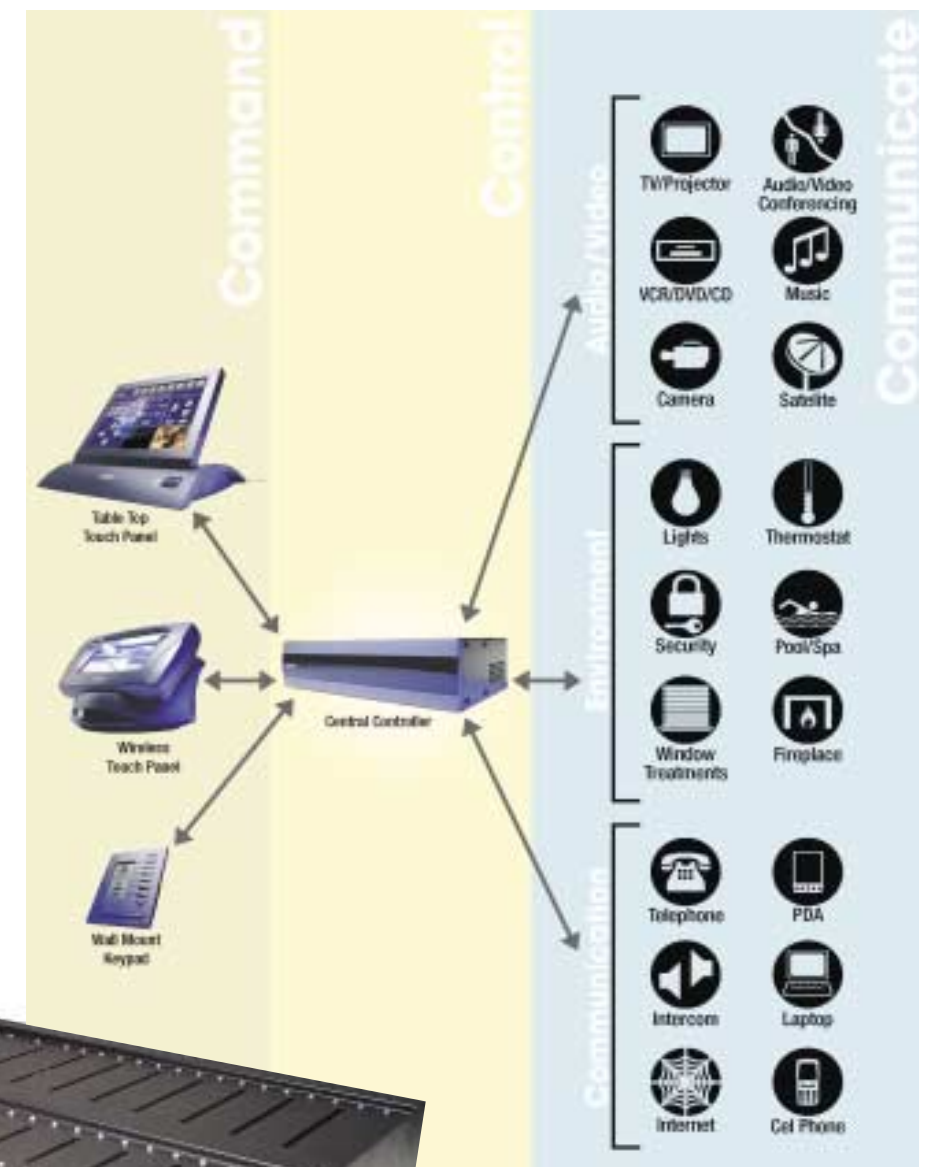
a navíc disponuje i poměrně ojedinělými techno-
logiemi. Jednou z nich je přítomnost senzoru pro
měření intenzity okolního světla. Inteligentní zaří-
zení s jeho pomocí přizpůsobuje jas obrazu, aby
nebyl např. v noci nepříjemně kontrastní nebo na-
opak ve slunečním světle nezřetelný. Infračerve-
né čidlo pro změnu detekuje pohyb před jednot-
kou a v případě, že se přiblíží uživatel, samo pře-
jde z režimu spánku do aktivního stavu. Vzhledem
k tomu, že ovladač obsahuje i mikrofon, je zcela
univerzální a v případě, že bude připojen k dobře
navrženému systému, nabídne skutečně univer-
zální služby, třeba i videokonferenci. Pokud by vám
tento model nevyhovoval, existují i jiné typy, na-
říklad NXD-CV17, MVP-8400 a mnohé další. Ně-
které jsou extrémně malé a skladné, lze je provo-
zovat na baterie a komunikují pomocí bezdrátové
sítě 802.11, jiné nabízejí moderní design a dotek-
ové pero (stylus) v příslušenství a podobně. Dal-
ší modely jsou určeny pro zavěšení na zeď, obsa-
hují i standardní tlačítka a jiné vypadají téměř
jako futuristické televizory (např. VTM-D15/AS).

Princip systému

Samotný princip systému není nijak složitý. Ob-
tížnější je praktické aplikování v daném bytě, bu-
dově, firmě a podobně. A zcela logicky se případ
od případu mnoho částí systému liší. Základ je
však všude totožný. Srdcem systému je jednotka,
která dokáže komunikovat s ovladači (např. dotek-
ové panely, SMS a podobně). Rovněž ji lze roz-
šiřovat o moduly, které nabízejí další služby. Na-
říklad k zapínání světel je potřeba, aby by-
la jednotka systému vybave-
na příslušným

modulem. Do stávajících
elektrických okruhů pro světla se nain-
stalují další moduly, které budou světla pří-
mo řídit. Je samozřejmě možné i takové zapojení,
aby bylo možné ovládat osvětlení jak manuálně
(vypínači), tak i řídicí jednotkou. Další moduly mo-
hou spolupracovat s kamerovými systémy s mno-
ha kamerami, s domácími přehrávači, telefony,
projektory a podobně. Dokonce existují i moduly
pro přímý přístup k internetu. Pak lze prostřednictvím
tzv. i!-aplikací využívat další zajímavé služ-
by. Za vše mluví jejich názvy: i!-Email plus, i!-Net-
Dial, i!-MediaPlayer, i!-MacroManager a podob-
ně. Kromě internetových aplikací existuje i další
software, který lze do některých řídicích jednotek
také instalovat. Jednat se může například o vý-
ukové programy, prezentační nástroje a podobně.
Vše je centrálně řízeno a veškeré informace o sta-
vu jednotlivých modulů a připojených zařízeních jsou
dostupné přes uniformní komunikační rozhraní
(například již zmíněný dotekový ovladač).

Praktické výhody a uplatnění

Zřejmě největším přínosem řídicích systémů je
skutečnost, že uživatel není nucen si pamatovat
spousty postupů pro ovládání rozličných zaříze-
ní. Přínosem je rovněž jednoduché a přehledné
grafické menu, jehož logiku uživatel pochopí jed-
nou a následně již bude moci ovládat rychle
a efektivně veškeré vybavení příslušející k sys-
tému. Tedy alespoň v ideálním případě. Každopá-
dně výhodou těchto systémů je jejich variabi-
lita a škálovatelnost. Grafické nabídky mohou
technici upravovat a přizpůsobovat potřebám
konkrétního uživatele, tudíž každý zákazník mū-
že dostat i zcela personalizované funkce, mak-
ropříkazy nepočítaje.

V dnešní době se zřejmě nenalezne (alespoň
v naší republice) příliš zájemců z řad běžných ob-
čanů. Ceny v řádech statisíců a milionů nejsou
zrovna nízké. Nicméně mnohé firmy zřejmě v bu-
doucnu po některém řídicím systému sáhnou. In-
teligentní systémy se zřejmě uplatní i v nových
luxusních domech. Při výstavbě domů budou ná-
klady na zavedení systémů bezesporu nižší než
při integraci do již plně zařízených a vybavených
bytů.

Co bude dál?

Je jasné, že řídicí systémy budou stále dokon-
alejší a chytřejší. Postupně budou i finančně do-
stupnější. Je jen otázkou času, aby si lidé na vsu-
dypřítomnou elektroniku zvykli a dokázali z ní vy-
těžit maximum. Snad nás elektronika ve vývoji
nepředběhne, ale o tom už psal Karel Čapek v kni-
ze R.U.R. a na toto téma byla natočena řada fil-
mů, například i slavný Terminátor. A nechat se
kupříkladu uvařit v sauně svým rozlobeným ří-
dicím systémem není právě příjemná představa.
Tak daleko zatím ovšem ve vývoji nejsme a v do-
hledné době asi ani nebudeme.

5 0286/VAC □